

MOCIÓ
SOBRE UN ACORD DE CORESPONSABILITAT I COGOVERNANÇA AMB EL MÓN LOCAL
PEL QUE FA AL FOMENT I AL FINANÇAMENT DE
L'EDUCACIÓ DE 0-3 ANYS A CATALUNYA

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La universalitat i inversió en l'educació infantil és una de les mesures més importants de les polítiques educatives per promoure el dret a l'educació i la igualtat d'oportunitats. Tota l'evidència acadèmica i d'organismes internacionals (Unió Europea, OCDE i UNESCO) avalen els avantatges i el valor social d'invertir en l'atenció socioeducativa de la petita infància 0-6 anys. Diversos estudis demostren que la inversió en la primera infància obté el retorn més alt, respecte a d'altres edats, en benefici a l'Estat i als ciutadans (Heckman, 2011). També, a nivell espanyol la rendibilitat social de l'educació primerenca va ser de més de 4 vegades el seu cost (Van Huizen, Dumhs i Plantega, 2016). Així mateix, l'Agenda 2030 incorpora l'educació infantil com a objectiu específic i defensa la seva universalitat i accessibilitat.

Arran d'una Iniciativa Legislativa Popular, el Parlament de Catalunya va aprovar *la Llei 5/2004 de creació de llars d'infants de qualitat*. En compliment d'aquesta Llei, el 14 de febrer del 2005, es va signar el Primer Acord-marc entre la Generalitat de Catalunya, l'FMC i l'ACM, referent al finançament per a la creació de noves places públiques i per al sosteniment de les mateixes, en els centres de titularitat de les corporacions locals, on s'establia una aportació de la Generalitat de 5.000 € per plaça creada i de 1.800 € any per al sosteniment de la plaça. Aquest Acord-marc es va concretar mitjançant convenis específics entre cada Corporació local i el Departament d'Educació. També, complementàriament, es va impulsar una important línia de d'ajuts destinats a la població desafavorida, fins un màxim de 1.350 € anuals. Finalitzat el termini del Primer Acord-marc, el 19 de novembre del 2010, es va signar el Segon Acord-marc, entre la Generalitat i les Entitats Municipalistes, per garantir el finançament de les places dels ajuntaments amb el mateix import de 1.800 € any per plaça.

Per contra, en els darrers 10 anys, els successius governs de la Generalitat de Catalunya han desatès l'educació 0-3 anys, malgrat tractar-se d'una competència exclusiva. L'any 2013 el Govern va disminuir en més d'un 50% les aportacions de la Generalitat per al funcionament ordinari de les llars d'infants municipals, passant dels 1.800 € pel funcionament de cada plaça acordats en el seu moment amb els ajuntaments (sistema de terços), fins a l'aportació de menys de 900 € per plaça i curs anunciats en el seu dia pel Departament d'Educació. L'any 2015, es van eliminar també els ajuts per l'escolarització dels infants en situacions econòmiques desafavorides, i el finançament de les escoles bressol va passar a 0 €.

Entre els cursos 2012-13 i 2018-19, els ajuntaments, que havien estat els grans impulsors de l'escola bressol pública, d'alta qualitat i assequible, van haver d'assumir la major part del cost financer - conjuntament amb les Diputacions - que per competència correspon a la Generalitat, a qui li pertoca, a més, establir la planificació de l'oferta de places i el seu finançament d'acord amb la Llei d'Educació de Catalunya (LEC).

No es va recuperar l'aportació de la Generalitat fins el curs 2019-2020, amb una aportació de 1.300 € i que a dia d'avui, encara, no arriba a la coresponsabilitat acordada amb els

ajuntaments en el seu dia. I, a més, estan finançant els ajuntaments a curs passat, incomplint la normativa.

L'etapa educativa d'atenció a la primera infància ha d'esdevenir una de les prioritats de les polítiques públiques del Govern de la Generalitat. Les administracions han de garantir un servei educatiu de 0-3 anys de qualitat a tota la població, en unes condicions d'equitat social i territorial, atenent a un principi de coresponsabilitat amb els ens municipals i la comunitat educativa. En aquest sentit, els i les socialistes van entregar al Govern de la Generalitat el "*Pla per la universalització i gratuïtat de l'oferta educativa 0-3 anys, de 10 de desembre de 2021*" en el qual es concreta una proposta de marc estable de governança, coordinació i finançament, en base a l'experiència de Govern d'anteriors legislatures on es van arribar a crear 40.493 places públiques, entre el 2004-2012.

El passat 1 d'abril de 2022, la Generalitat amb l'FMC i l'ACM van signar el Tercer Acord-marc *per a la implementació del finançament del cost de escolarització per a les famílies d'infants a i2 a les llars d'infants i escoles bressol de titularitat municipal i per avançar cap a la incorporació del finançament del primer i segon curs del primer cicle d'educació infantil (i0 i i1)*. En l'acord s'estableix un finançament de 1.600 € any per plaça per fer front a la part d'aportació de les famílies d'I2 i el mateix import de 1.600 € de mòdul de finançament de la Generalitat. Malgrat l'acord és una fita positiva per reduir substancialment l'aportació de les famílies, l'actual acord infrafinança el sosteniment del servei i amaga un canvi de model de gestió, organització i finançament de les escoles bressol municipals. I obre la porta a un possible tracta diferenciat dels ens locals, especialment contraproductiu per als ajuntaments que han executat polítiques de tarificació social i/o ajuts, la qual cosa pot arribar a revertir negativament per als ajuntaments i la ciutadania.

Al 2005, la base del càlcul del cost de funcionament de la plaça 0-3 anys va ser 5.400 € per any, en aquests moments la base del càlcul de la plaça ha estat 3.734,51 € perquè s'han restat els serveis complementaris i les despeses de manteniment, fent una analogia competencial als centres de primària, contràriament al que estableix l'article 159.4, l'article 198 *Finançament del primer cicle d'educació infantil* i la Disposició Final Primera de la LEC. Segons el tercer l'Acord-marc el Departament només finançarà les hores d'escolarització i s'ha obviat el cost pressupostari que suposa la tarificació social i les línies d'ajuts i beques atès que no s'ha calculat en cap del estudis realitzats pels diferents organismes.

Per altra banda, l'anunci fet pel Govern respecte la voluntat de finançar les aportacions de les famílies d'Infantil 2 anys a les escoles bressol municipals, amb l'actual oferta limitada de places, especialment en els territoris més densament poblats o sense oferta suficient, pot generar majors graus de desigualtats i un tractament diferenciat i/o exclusió dels infants depenent d'on visquin, és a dir, segons el grau d'escolarització de 0-3 anys dels pobles i ciutats del país. Per tot això, és imprescindible abordar la universalització mitjançant el creixement del nombre de places públiques on estableixi el nou mapa d'escolarització 0-3 anys de Catalunya, millorar el finançament de les places actuals i, progressivament, avançar vers el finançament complet del terç del cost de la plaça corresponent a les famílies.

Perquè no és el mateix elaborar i oferir polítiques públiques que protegeixin la "universalitat" d'aquesta mesura (el qual ha de ser l'objectiu principal per assolir) que oferir tant sols la gratuïtat. Car la universalitat garanteix la igualtat d'accés de nens i nenes a l'educació infantil mentre que la gratuïtat serà només garantida per les places disponibles.

A més a més, cal posar en valor que els ajuntaments ofereixen la seva disponibilitat a acordar nous escenaris de finançament sota la condició de garantir en el present i, també, en el futur, una regulació i vinculació jurídica i financera, absent en aquest moment, mitjançant un marc normatiu i econòmic explícit per aquesta etapa. Car l'anunci del Govern de la Generalitat obligaria a la majoria dels ajuntaments a derogar ordenances i acatar un règim d'accés que generarà segregació a les escoles bressol. I, a la pràctica, els municipis perderien la capacitat pròpia d'organització del servei, vulnerant el principi d'autonomia local

Cal recordar el recent escenari de molts anys d'inacció de la Generalitat que va provocar recursos contenciosos administratius fins a aconseguir que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya dictaminés sentències a favor dels ens locals, on es condemnava a la Generalitat de Catalunya a pagar els deutes per la gestió de les escoles bressol des de 2012.

En el terreny econòmic, els municipis rebrem 1600€ per plaça, lluny dels 1800€ del que rebíem fa una dècada i sense tenir ni en compte els increments de l'IPC dels propers anys. La realitat, per contra, de les escoles bressol a pobles i ciutats és heterogènia.

De manera prioritària, els ajuntaments han de poder tenir la concreció dels imports de finançament de l'acord normatiu, no només del nivell de 2 anys, sinó també dels nivells de 0 i 1 anys respectivament, així com les dates del pagament pendent del curs 2021-2022, abans de l'estiu 2022, per poder fer front a les despeses del proper curs 2022-2023, i el model clar d'implementació del servei dels 0 als 3 anys garantint el seu servei mitjançant centres públics i el seu foment. En aquest sentit, pel que fa als Fons Europeus, Catalunya rebrà del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència un import de 111M € per a la creació de 10.884 places públiques de nova creació (2021-2023).

Per tant, darrere d'aquest anunci de la Conselleria, s'amaga un canvi de model de gestió, organització i finançament de les escoles bressol que no és positiu ni pels ajuntaments ni la ciutadania.

I finalment, el passat 30 de març de 2022, el Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar van presentar a la Mesa del Parlament la darrera *Proposta de Resolució sobre un acord de corresponsabilitat i cogovernança pel que fa al foment i finançament de l'escolarització 0-3 anys a Catalunya*.

Per aquests motius, el Grup Municipal Socialista proposa al Ple de l'Ajuntament de la Ràpita l'adopció dels següents:

ACORDS

PRIMER.- Instar al govern de la Generalitat de Catalunya a abordar la universalització de l'Educació infantil, mitjançant el creixement del nombre de places públiques a on estableixi el nou Mapa de 0-3 anys de Catalunya, millorant el finançament de les places actuals i, posteriorment, avançar vers el finançament complet del terç del cost de la plaça corresponent a les famílies

SEGON.- Dotar d'estabilitat jurídica i financera aquesta etapa educativa, inclosos els nivells 0 i 1 anys, mitjançant un Acord de govern on es garanteixi els imports concrets del finançament de les escoles bressol municipal durant els propers anys i establint convenis específics entre cada corporació local i el Departament d'Educació, en base al reconeixement que les escoles bressol són competència de la Generalitat, a qui pertoca establir l'oferta de places i el seu finançament, d'acord amb la Llei d'Educació de Catalunya (LEC), tot respectant també el principi d'autonomia local atès que és un servei públic de titularitat municipal.

TERCER.- Aportar el cost total del que suposa el servei complet de les escoles bressol municipals, incrementant l'aportació dels 1.600 € en base al cost real del servei i incloent el finançament de l'esforç de les polítiques socials dels ajuntaments (tarificació social, ajudes i beques) i atenent l'IPC anual.

QUART.- Garantir a les administracions locals el pagament dels deutes pendents derivats de les despeses efectuades pel funcionament i les places d'escoles bressol que correspon al Govern de la Generalitat.

QUINCÈ.- Assegurar que l'actual Model del servei públic de qualitat d'educació 0-3 anys s'implementi mitjançant els centres públics de 0-3 anys dels ajuntaments i de la Generalitat i del seu foment, a excepció de les zones rurals -poblacions inferiors a 2.500 habitants- on les aules de 2 anys s'incorporen als centres d'educació infantil i primària.

SISÈ.- Generar una línia de recursos econòmics i ajuts per cobrir tant el suport educador que requereixen els infants amb necessitats educatives especials, com la cobertura alimentària i/o d'acollida per als infants de famílies vulnerables, evitant l'exclusió per motius socioeconòmics.

SETÈ.- Elaborar un nou Mapa i fomentar i facilitar la creació de noves places d'escolarització de 0 a 3 anys, aprofitant l'important finançament dels Fons Europeus de recuperació, en base a uns criteris acordats prèviament amb les entitats municipalistes, amb l'objectiu d'avançar cap a la universalització d'aquesta etapa educativa en els propers anys, vetllant per l'equilibri territorial i tenint en compte l'oferta de les llars d'infants privades sense afany de lucre.

VUITÈ.- Donar trasllat dels presents acords al Govern de la Generalitat de Catalunya, als grups polítics del Parlament de Catalunya, a l'Associació Catalana de Municipis i a la Federació de Municipis de Catalunya, a les quatre diputacions, a l'aFFaC, a CCOO, a UGT i a USTEC, i al Consell Municipal Escolar, i a les escoles bressol del municipi.

La Ràpita a 19 de Abril de 2022

Rosa Anglés Ballester
Portaveu del grup municipal Socialista